

Entrevista a Doris Benegas, advocada de presos independentistes

“La política penitenciària prova de destruir els presos com a persones”

A principi de la setmana passada, diversos presos independentistes catalans van iniciar una vaga de fam indefinida per exigir el trasllat a Catalunya i la millora de les condicions de vida a les presons. L'advocada Doris Benegas parla d'aquest tema i d'altres amb EL TEMPS.

Malgrat el seu cognom —és germana del secretari d'Organització del PSOE, Txiki Benegas—, aquesta advocada basca que viu i treballa a Valladolid és una de les persones que més denuncia, i d'una forma més clara, la política penitenciària del govern socialista espanyol. No debades és la defensora dels independentistes catalans Guillem Godó i Jaume Palou. Però, a més a més, fa compatible la seva feina amb la militància política en l'anomenada esquerra extraparlamentària, concretament en la Unidad Popular Castellana, organització que reivindica la tradició comunera de Castella i que defensa el dret d'autodeterminació de les nacions sense estat.

—*¿Des de quan fa d'advocada defensora de presos independentistes catalans i per què?*

—Aproximadament, de fa dos anys i mig. Però, en realitat, no va ser iniciativa meua, sinó que van ser ells mateixos que em van demanar que em fes càrrec de la seva defensa. I jo, en principi, sóc solidària amb el drets nacionals dels diferents pobles de l'estat espanyol i em va semblar que mereixien de ser defensats com a persones que són acusades per uns delictes polítics.

—*L'estratègia de la defensa respon a criteris polítics o intenta despolititzar els judicis?*

—Jo no sé si es pot parlar d'estratègia de defensa. Però, en tot cas, la qüestió fonamental és si hi ha proves suficients per a condemnar o si es dervirtua la presumpció d'innocència a què té dret tota persona. Això és el que fonamentalment jo he estudiat en cada causa. Ara bé, els elements polítics, si n'hi ha, no els marco jo, ja que la meua actuació es limita a la defensa jurídica. Si els meus defensats, per exemple, em diuen que reconeixen la pertinença a una organització armada, jo en aquest moment no puc defensar l'absolució... I és polític perquè ells han marcat aquest criteri. Jo el respecto i no hi entro.

—*Fa poc, Núria Cadenas, Jaume Palou i Jordi Petit han vist reduïdes les seves penes en tres anys, gràcies a un recurs que vostè va interposar...*

—Aquest recurs de cassació, el vaig interposar en nom de Jaume Palou davant el Tribunal Suprem perquè l'havien condemnat a sis anys i un dia de presó per tinença il·lícita d'armes amb l'agravament que les armes tenien la numeració esborrada. La jurisprudència assenyala que, per a poder considerar aquest agreujant, la sentència ha d'explicitar que els acusats coneixien aquestes circumstàncies. I del que deia la sentència es deduïa que fins i tot les desconeixien. Per això, gràcies al principi constitucional d'igualtat davant la llei —o sigui, igual tracte davant els mateixos fets—, Cadenas i Petit es van beneficiar també de la decisió favorable del Suprem.

—*¿Abans, havia guanyat algun altre recurs amb presos catalans?*

—Bé, més que recursos, crec que el que vaig aconseguir va ser que les peticions del ministeri fiscal quedessin rebaixades o molt rebaixades en les sentències de l'Audiència Nacional, i en un parell de casos que s'arribés a l'absolució.

—*La setmana passada, set presos catalans van començar una vaga de fam indefinida. ¿Què en pensa?*

—Quan ets a la presó i tens reivindicacions justes, com jo crec que són les dels trasllats a Catalunya, la vaga de fam és l'única forma de lluita que pot donar resultats. A mi, em sembla que els trasllats s'haurien pogut resoldre amb voluntat política i és trist que hagin hagut d'arribar a fer una vaga de fam per reivindicar-los. No fa mal a ningú que els presoners d'un poble estiguin al seu mateix poble; al capdavant no seran al carrer sinó tancats en una presó.

—*¿Com està la possibilitat del trasllat a les presons que depenen de la Generalitat de Catalunya?*

—El poc que en sé és que, mentre hi hagi causes en tràmit o en recurs, no traslladaran els presos. Ara, jo no sé si aquesta és

una raó real o la que s'utilitza, perquè alguns tenen la seva situació judicial completament tancada.

—*Una altra de les peticions de la vaga és la millora de les condicions de vida a les presons. Cal aquesta millora?*

—Les condicions de vida a les presons són deplorables. Un pres, teòricament, només es veu privat de la llibertat, però el castiguen amb moltes altres coses, i en el cas del presos polítics, encara més. És de domini públic, fins i tot internacionalment, que les presons espanyoles tenen plagues d'escarabats i xinxes fins amb perill de contagi de malalties greus. ¡La gent ni s'imagina què hi ha allà dins!

—*Els presos independentistes catalans, també s'han vist afectats per la política de dispersió que el govern aplica als bascos fa uns anys...*

—La informació que jo tinc de Guillem Godó, per posar un cas, és que se'l van endur a la presó de Castelló perquè tenia una vista a Barcelona. D'això fa uns mesos i oficialment continua en trànsit... A mi, em sembla que és terrible que els dispersin. Es traure'ls l'única cosa que tenen. I jo penso que ho fan per acabar d'enfonsar-los, no ja políticament sinó com a persones. Per destruir-los, a ells i a la ideologia combativa que defensen.

—*¿Com veu el moviment independentista català?*

—La veritat és que, de vegades, més difícil de comprendre'l. Però jo tendixo a ser especialment respectuosa amb els processos que cada poble es marca i entenc que és molt difícil de construir autèntiques vies d'alliberament nacional. Del que sí que estic convençuda, però, és que quan hi ha una causa justa, tard o d'hora s'obre el camí, encara que sovint topi amb incomprendiments fora de les seves fronteres.

—*¿Com interpreta els esdeveniments del 92?*

—Em semblen un espantall. Per una part, assistim al desgast de les institucions, a la corrupció política, a la degradació del sis-

tema, a l'augment de les demandes dels treballadors, a nivells de repressió més alts (lleï Corcuera, projectes de lleï de regular el dret de vaga, etc.), a una divisió, en definitiva, cada cop més gran entre poders públics i societat civil... I, d'altra part, s'hi respon amb empreses faraòniques que malbaraten milers de milions de pessetes i que proven de dissimular les tragèdies quotidianes. Malgrat tot, crec que el sistema polític creat durant la transició es degrada de forma important.

—*¿Què comportarà el Mercat Únic del 93 a les nacions sense estat d'Europa?*

—Doncs que els problemes fonamentals no es resoldran, perquè no entrem en l'Europa dels pobles sinó en un altre tipus d'Europa. La construcció de l'Europa de les nacions reclama necessàriament el reconeixement internacional de les nacions mateixes.

—*¿I com veu el conflicte nacional a Euskadi?*

—Sempre he dit que sense negociació no hi haurà cap solució vàlida de l'anomenat problema basc, que en realitat és el problema dels drets del poble basc. En funció de la correlació de forces, hi haurà moments de més o menys tranquil·litat, però sense la negociació, els problemes de fons no se solucionaran, i menys quan hi ha un contrast tan gran entre els aparells de l'Estat i el moviment independentista basc.

—*¿No creu que aquest moviment es troba cada vegada més debilitat?*

—La debilitat, jo només la puc mesurar pel que veig i l'última cosa que he vist és la manifestació que Herri Batasuna va convocar l'octubre passat a Bilbao. D'aquella manifestació, les primeres notes de premsa —que solen ser les més sinceres perquè després ja les filtren i les manipulen— en van dir que era igual o superior a la que les restants forces polítiques havien convocat la setmana anterior.

—*¿Pot un advocat defensar des del sistema i oposar-se al sistema?*

—Bé. Jo, amb la meva professió, no defenso pas el sistema, ans defenso els drets dels ciutadans. Les lleis es poden millorar, però el veritable obstacle és que les declaracions de principis disten molt de l'aplicació que se'n fa. L'estat espanyol és un estat democràtic en teoria —tot i que nega la sobirania dels pobles que el componen, o sigui, el dret d'autodeterminació—, però en la pràctica té moltes deficiències. Jo lluito per preservar aquests drets que no es compleixen.

—*¿La política no ha separat els germans Benegas?*

—Com a germans, no.

Joan Morales